

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

לד.

עין משפט נר מצוה

נא טו"ש ע"א ח"א סי'
תקפ"ט ספ"ג:
נב ח"א מ"ג סי' מהל'
שופר הל' ג טו"ש ע'
ח"א סי' תק"ט ספ"ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואדקן דרב מנא
מדשני קרא דביעריה:

גליון הש"ס

רש"י ר"ה ח"א ק' לאו
גזירה שוה בו' בלופר
מקצמו. ע"ן סוכה דף לא
ע"א רש"י ד"ה לא מקטין
ול"ע:

לעני רש"י

קומפלייני"א
[קומפלייני"א].
קולות עצובים.
ריציוני"א. לילל
(צילום קצרים).

רבינו חננאל

ולא נחברו הדבר כדברי
אחר מהן, והיו כל ישראל
כולן עושין זה וזה, דבריו
להו דתרווייהו תרועה היא,
ותר"ה תש"ת לעשות תר"ה
שגם שלשה שבחים תרועה
וכא' ר' אבהו ומצא עיריות
תוקעין תש"ת ואחרים
[נתי תוקעין תר"ה], ואע"פ
שגם שלשה שבחים תרועה
היא, ואחרים היו תוקעין
התר"ה, ודומה משמש
שהיו ע"ש כ"ך, שהיו
אומרים אם תש"ת הוא
האמת, הרי הפסיק בין
התר"ה והש"ת, השני תר"ה
והש"ת, והתקן שיהו
עושין תש"ת תר"ה
תש"ת, וכן תר"ה תר"ה
תש"ת, וכן תש"ת תש"ת
תש"ת, ואמר א"ה מהן
ודאי עשינוהו בלי הפסקה
בניהן ואע"פ שכולם
תרועה הם, השלים ביניהם
שהיו הכל נהגין מנהג
אחד ולא תיראה חלוקה,
ואמר להן מכל מקום
נמצאו תקיעות זו אחר
זו בלי הפסק ביניהם.
ולפיכך נהגו הכל כמנהג
הזה לתקוע מיושב כמו
שתיקין ר' אבהו, ועליהן
מברך התקוע ברכת
התקיעה, ואע"פ שאינו
על סדר הברכות, וצבור
צריכין לתקוע על סדר
הברכות, מיהו ברכות אינן
מבטלות אותן התקיעות.
ופניו שכבר יצאו
הציבור ידי חובה, לפיכך
נהגו לתקוע במלכות
תש"ת, כוכרונות תר"ה
ובשפורות תש"ת, להודיע
והכל אחד הן, והכל
יצאו ידי חובה ולא
נשא ברבר ספק, והא
דאמר ר' יוסקן שמע

תלמוד לומר וקעפס. והדר תרועה: שאין ס"ל שנית. שכבר אמר
ומקעמם תרועה ונסע ממנה פלוני כי הדר אמר ומקעמם תרועה
ונסע ממנה פלוני פשיטא דשנית היא: סהא תקיעה שניה לה. והכי
קאמר ומקעמם תקיעה שנית לתרועה: ה"ג ושלש תרועות נאמרו

צ"ה צמחון זכרון תרועה והעברת
שופר תרועה יום תרועה יהיה לכם
ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מזנינו
למדן לר"ה שלש תרועות ושש
תקיעות שמים מדברי תורה ואחת
מדברי סופרים והעברת שופר תרועה
צמחון זכרון תרועה מד"ת יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא צ"ה
רבי שמואל צר נחמני אומר אחת
מד"ת ושמים מד"ס והעברת שופר
תרועה מד"ת צמחון זכרון תרועה
יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא
צ"ה מאי לתלמודו הוא צ"ה וכו':
שמים מד"ס. מרי קראי דרוש למנינא
דקמני ואזיל והעברת שופר תרועה
צמחון זכרון תרועה מד"ת כלומר
מכאן נלמדו שמים יום תרועה יהיה
לכם לא תדרשה למנינא שהרי
לתלמודו הוא צ"ה מופנה לג"ש שדרש
תרועה תרועה לג"ש אלא כמעשה
אמרוהו כדי להשוות מלכות וזכרונות
ושופרות לתקיעותיהן: רבי שמואל
צר נחמני אומר כו' מאי לתלמודו הוא
צ"ה בשלמא מד לג"ש אידך למאי:
לא משמע ליה. למדרש מנייה פשוטה
לפניה: ד) דרך העצרתו. למעט
הפכו ותקע צו כדלמחן (לעיל דף כו):
ניעבריה ציד. ואי לאו דהדר כמעשה
לא הוה משמע מעבירו לשון תקיעה:
מספקא ליה. ועד תרווייהו: ודלמא
גנוחי הוא. ואין לך לעשות תרועות
שצרים לפשוטה שלאחריה: ודלמא
ינוחי היא. ואין לנו שצרים וקא
מפסקי שצרים דקשר"ק דר' אבהו
צ"ה תקיעה ראשונה לתרועה ואין
כלן פשוטה לפניה: צרישא גנוחי גנת.
גיחות ארוכות קומפלייני"א צלע"ז:
והדר מילני. רציוני"א צלע"ז:
משע

1) שאין תלמוד לומר צדש השביעי. דהא כמזן צדש כמזן מקומות
דיום הכפורים צדש השביעי הוא והכא יו"כ כמזן: והעברת.
פשוטה משמע העברת קול אחד: ציוה"כ טעניו. הרי העברת
תחילה וסוף ותרועה כמציא צינתיים: ומנין שלש של שלש. מנין
דהך פשוטה לפניה ולאחריה ותרועה
צמחע עדינן תלמא זמני למלכות
חדא ולזכרונות חדא ולשפורות
חדא: ס"ל. תרועה תלמא זמני
לכל אחת פשוטה לפניה ופשוטה
לאחריה: ומנין ליתן את האמור של
זה צוה כו'. לפי שלש תרועות
הללו לא נאמרו צמקס אחד שהמים
נאמרו צדש השנה והאחת ציונל
מנין ליתן האמורות צדש השנה
ציונל וליתן האמורה ציונל צר"ה
שהו כלן וכאן שלש: צעני שציעי
לג"ש. נאמר צר"ה צדש השביעי
ונאמר ציונל והעברת שופר תרועה
צדש השביעי: ופנא מעיקרא אייסי
צדיקשא. ללמוד זה מזה מניין
צצופר ופשוטה לפניה ולאחריה
גמר ר"ה מיונל צדיקשא דאין ת"ל
צדש השביעי אלא להקיש כל
תרועות של צדש השביעי שיהו שוות:
ולסוף גמר צ"ש. ליתן האמור של
זה צוה הא נמי תיתי צדיקשא דאי
דכתיבין שיהו שמים צר"ה ואחת
ציונל אין תרועות של צדש השביעי
שוות: ה"ק אי לאו ג"ש. אי לא
נאמרה ג"ש זו למשה מסיני לדונה
הייתי מצוה הכל צדיקשא כלומר
מעלמנו: והאי פנא מייסי לה כמדבר.
שהא פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה:
תקיעה צפני עממה כו'. דלא תימא
חדא היא והכי קאמר היו תוקעין
תרועה אלא ה"ק ומקעמם תקיעה
ואחריה הריעו תרועה: או אינו
אלא. אחת היא והכי קאמר היו
תוקעין תרועה: כשהוא אומר
ספקו ולא סריעו. מכלל דצמקסות
מתקעו ומריעו קאמר ותרועה
לא קרי לה תקיעה הרי על
כרחן תקיעה צפני עממה כו':

שאין ת"ל בחדש השביעי ומה ת"ל בחדש
השביעי שיהו כל תרועות החדש השביעי
זה כזה ומנין לשלש של שלש ת"ל
והעברת שופר תרועה צמחון זכרון תרועה
יום תרועה יהיה לכם ומנין ליתן את האמור
של זה בזה ושל זה בזה ת"ל שביעי שביעי
לגזירה שוה הא כיצד שלש שהן תשע
שיעור תקיעה כתרועה שיעור תרועה
כשלשה שברים האי תנא מעיקרא מייתי
לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה
הכי קאמר א) אי לאו גזירה שוה הוה מייתינא
לה בהיקישא השתא דאתיא גזירה שוה
היקישא לא צריך והאי תנא מייתי לה בג"ש
מדובר דתניא ותקעמם תרועה תקיעה
בפני עצמה ותרועה בפני עצמה אומר
תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה או
אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא כשהוא
אומר ובהקדיל את הקהל תתקעו ולא
תריעו הוי אומר תקיעה בפני עצמה
ותרועה בפני עצמה ומנין שפשוטה לפניה
ת"ל ותקעמם תרועה ומנין שפשוטה
לאחריה ת"ל תרועה יתקעו ר' ישמעאל בנו
של ר' יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי
הוא אומר ותקעמם תרועה שנית שאין ת"ל
שנית ומה ת"ל שנית זה בנה אב שכל מקום
שנאמר תרועה תהא תקיעה שניה לה אין
לי אלא במדבר בר"ה מנין ת"ל תרועה
תרועה לגזירה שוה ושלש תרועות נאמרו
בר"ה שבתון זכרון תרועה יום תרועה
והעברת שופר תרועה ושתי תקיעות לכל
אחת ואחת מציונו למדין שלש תרועות ושש
תקיעות נאמרו בר"ה שתיים מדברי תורה
ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה
והעברת שופר תרועה מדברי תורה יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי

שמואל בר נחמני אומר רבי יונתן אחת מד"ת ושתיים מדברי סופרים והעברת שופר תרועה מד"ת שבתון
זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא מיבעי אביום ולא בלילה
ואידך ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה מביום הכפורים אי א) (ביום) הכפורים יליף נגמור נמי מיניה
לפשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והעברת תעבירו לא משמע להו אלא מאי דרשי בהו והעברת כדרב מתנא
דאמר ר' רב מתנא והעברת דרך העברתו תעבירו דקאמר רחמנא נעבריה ביד ואידך דרב מתנא מדרשני
בדיבוריה תעבירו ביד לא מצית אמרת דגמר עברה עברה ממשא כתיב הכא והעברת שופר
תרועה וכתוב התם ויצו משה ויעבירו קול במחנה מה להלן בקול אף
כאן בקול ולהאי תנא דמייתי לה ממדבר אי מה להלן חצוצרות אף כאן
חצוצרות ת"ל תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו א) אי זהו חג שהחדש
מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וקאמר רחמנא שופר יתקעין רבי אבהו
בבסרי תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה מה נפשך אי ילולי ליל לעביד
תקיעה תרועה ותקיעה ואי גנוחי גנת לעביד תקיעה שלשה שברים
ותקיעה מספקא ליה אי גנוחי גנת אי ילולי ליל מתקף לה רב עיירא ודלמא ילולי הוה וקא מפסקי
שלשה שברים בין תרועה לתקיעה דהדר עביד תקיעה תרועה ותקיעה מתקף לה רבינא
ודלמא גנוחי הוה וקא מפסקא תרועה בין שברים לתקיעה דהדר עביד תש"ת אלא רבי אבהו
מאי אתקין אי גנוחי גנת הא עבדיה אי ילולי ליל הא עבדיה מספקא ליה דלמא גנת וילולי אי הכי
ליעבד נמי איפכא תקיעה תרועה שלשה שברים ותקיעה דלמא ילולי וגנת סתמא דמילתא כי מטרע
באיניש מילתא ברישא גנת והדר ילולי: תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים: אמר רבי יוחנן שמע
אתשע

(א) צ"מ סא. סנהדרין
מגנ. (ב) [סוכה גנ.].
(ג) [ליל מנין]. (ד) [ליל
מנ.]. (ה) [ליל מנ.].
(ו) [מכאן ש"ך ע"ד לעני'
לגנ.]. (ז) [ש"ך ש"ך לנסן].
(ח) כ"ה ספ"ג ע"ד: ולאחריה.

תורה אור השלם

1. והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור החדש ביום הכפורים תעבירו שופר ככל ארבעם:
2. דבר אל בני ישראל כה אמר בחדש השביעי באחד לחדש יקח לכם שברון זכרון תרועה מקרא קדש:
3. ויקרא כה נד והבדש השביעי באחד לחדש יקח לכם קדש יקח לכם מלאכת עבדה לא תעשו יום תרועה יקח לכם: במדבר כ"ט ה
4. ותקעמם תרועה וקסעו המחנות התינים קדמה: במדבר י"ה
5. ובהקדיל את הקהל תתקעו ולא תריעו: במדבר י"ז
6. ותקעמם תרועה שנית וקסעו המחנות התינים תיקמה תרועה יתקעו למקטעיהם: במדבר י"ז
7. ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואיש אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויקרא הקום מוקבאי: במדבר לו
8. תקעו בחדש שופר בבסכה ליום חגנו: תהלים פ"ד

מוסף רש"י

או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא. מזה אמר ר' יוחנן ש"ך ליל מנ. (סוכה גנ.) ת"ל תרועה יתקעו. לומר אחי תרועה יתקעו (שם). דרך העברתו. כרחן שהאין מעבירו צדש צמחע ממים (לעיל כו). שהחדש מתכסה בו. לתקוע. כגון שמרים לנני מערב וערבים לנני מזרח. לפי שקטנה היא סמוך לתרועה (לעיל ח). שהלגנה אינה נראית בעליל לכל העולם דכתיב חדש צמחע (סנהדרין יא). שהלגנה מתכסה זו שאינה נראית לכל אדם אלא שמרים יושבי מזרח וערבים יושבי מערב, כדלמך (לעיל ב). ערבים לארבע שעות מתכסה סיהלא (ביצה טו). הוי אומר זה ר"ה. שגם צדש חדש. אלא שאר מים צמחע החדש הם (סנהדרין טו) דלוי שאר י"ט כבר מתמלאה הלגנה במקת ונראית לכל מקום (ביצה טו). צמחע ליום חגנו, אכמחש קל, תקעו מתקע הלגנה שופר כשהוא מתכסה ביום חגנו (שם).